

Hot och hopp inför 1978

Vi har nyss önskat varandra gott nytt år. Vad menar vi med sådana önskningar om de inte bara är tanklösa ord?

Vi kan svara att de uttrycker vårt hopp inför 1978. Vad menar vi då med "hopp", om ordet ska ha något innehåll?

Människor som tror på en gudomlig allmakt bakom skapelsen och skeendet i världen lägger väl i sin nyårsönskan in en bön. Men den icke-troende kan fråga vad bönen innebär utöver hans mänskliga förhoppning att allt av någon slump ska ordna sig till det bästa.

Säkert är att bakom allas vårt hopp om ett gott nytt år ligger medvetandet om ett växande hot som frestar oss till hopplöshet.

Tidens tecken i våra massmedia pekar mest mot kriser, kaos, katastrof. Men trots allt finns det också tidstecken som ger hopp om en ny värld, och denna tidning ser som sin uppgift att förmedla ett sådant hopp.

Strax före årsskiftet fick världen bevittna ett oväntat initiativ-presi-

Sadats besök i Jerusalem som miljoner människor nytt hopp om fred och försoning.

Men ett hopp som stannar vid ord kan inte stoppa ett hot som sannerligen inte är bara ord.

Och vårt hopp förblir bara ord — också i bödens form — så länge vi överlämnar till Anwar Sadat och andra det personliga moraliska ansvar och initiativ som Gud lagt på var och en av oss, och som vi blir påmind om när vi ger oss tid att i stillhet lyssna till rösten i vårt eget innersta.

N.G.E.

Terrorns utmaning

□ "Terrorismen — tysk kampmetod" stod det som rubrik på en löpsedel utanför en fransk kiosk. Människor är upptagna av vad som sker i Tyskland — många därför att de vill Tyskland väl, andra därför att de vill utnyttja fruktan för tyskarna till att splittra Europa.

Tyskarna själva försöker komma till botten av problemet varför den rika förbundsrepubliken blivit en grogrund för terrorismen. På Tübingenuniversitetets 500-årsdag höll Västtysklands president Walter Scheel ett märkligt tal där han bl.a. yttrade:

"Vad har vi gjort, vad har vi försummat eftersom unga människor har kommit på så fruktansvärda avvägar?"

Vad svarade vi då studentorligheterna bröt ut i slutet på 60-talet? Oron hade också en moralisk aspekt. Var våra svar riktiga och tillräckliga? Var det inte först när studenterna tog till våld som myndigheterna visade intresse för deras krav? Jag är också en av dem som måste ställa sig sådana frågor.

Innan en sådan självrannsakan har kommit till stånd är inte anklagelserna mot våra politiska och livsåskådningsmässiga motståndare trovärdiga. Förre förbundsrepubliken Heine-mann fäste en gång uppmärksamheten på att när man pekar finger mot någon annan visar tre fingrar tillbaka på en själv.

I vår ungdom fick vi inpräntat de omänskliga orden: 'Du är ingenting — ditt folk är allt.' Vår reaktion mot den upplevelsen har skapat en hållning som kan beskrivas ungefär så här: 'Din ekonomiska välfärd är allt, det övriga får gå som det kan'. Motsatsen till en dumhet är sällan visdom. Det var förbjudet för oss (under Hitler)

att kritisera. Det kan vara en orsak till att det på 60-talet blev på modet att kritisera för kritikens egen skull. Vi blev en gång så fullstoppade med 'eviga värden' att vi inte längre vill ha något med värden att göra.

I dag gör vi två upptäckter: Den ena är att värdena blivit så försvagade att samhällets spelregler i växande grad sätts ur kraft. Den andra är insikten om att det är just de gemensamma värdena som är grundvalen för ett samhälle."

□ Vad har vi att säga till ett Tyskland som i dag ställer sig sådana frågor? Det betyder redan mycket om vi inte dömer. Nyligen upplevde jag en tysk politikers tacksamhet när en dansk kollega uttalade att tyskarna varken är värre eller bättre än danskarna.

Vi kunde också visa vad det betyder att sätta de gemensamma värdena före den ekonomiska välfärden. Det är en sida av terrorismens utmaning som vi gör klokt i att ta på allvar.

J.J.W.

Hälsa och moral

□ Sjukvårdspersonal från England, Holland, Schweiz, Tromsö i Norge och olika delar av Sverige diskuterade under första veckoslutet i december på Alnäs konferenscentrum i Stockholm vad man man bör göra åt den allvarliga hälsovårdssituationen både i i-länder och u-länder. Samråd med ansvariga personer inom hälsovården bekräftade deltagarnas egen övertygelse att det nu gäller att ta itu med de underliggande moraliska frågorna. Flera av deltagarna gav uttryck för sin erfarenhet att när man gör det kommer också samarbetet att fungera bättre. Man beslöt att under sommaren 1978 ordna en internationell sammankomst i Caux i Schweiz med temat: "Care and cure for the modern man" (Vård och läkedom för den moderna människan.)

SKATTER OCH NATTSÖMN

□ Frankrike har av en del iakttagare betraktats som skattefiffelnas förlovade land. Men det tycks inte vara hela sanningen, åtminstone att döma av ett anförande i franska radion, återgivet av vårt franskspråkiga systerorgan "Tribune de Caux".

Det är en fransk industriman, Robert Faivret, som berättar om sin mödosamma och äventyrliga väg till skatteärlighet. Vi saxar:

— Jag befann mig för första gången i Caux, Schweiz, för att delta i världskonferensen för moralisk uppbyggnad. Första kvällen råkade jag äta middag med ett schweiziskt par. Schweizarna nämnde i förbigående mötet med moralisk uppbyggnad kostat dem ganska mycket pengar.

— Varför det? frågade jag. Man behöver väl inte betala mer än man vill här i Caux?

— Det stämmer, svarade schweizaren. Men när jag jämförde mitt liv med absolut ärlighet visade det sig att jag inte betalt mina skatter. Jag måste betala dem i efterskott.

Som den typiske fransman jag är, svarade jag att något sådant kanske är möjligt i Schweiz, men inte i Frankrike.

Efter middagen sa jag till min fru: — Allt det här är ju bra, men det är ingenting för oss. Vi far hem i morgon.

Vid frukosten nästa morgon satt jag mitt emot en fransk industriman. Jag ville underhålla honom med en rolig historia och berättade om schweizaren som betalt sina skatter i efterskott. Men min landsman skratte inte. — Jag betalar också mina skatter, sa han. Och jag betalar alldeles för mycket därför att många andra inte betalar.

Jag stirrade på honom: — Är det verkligen möjligt för en industriman, en företagsledare, att betala alla sina skatter? Hans svar var ja, och han inbjöd mig att på ort och ställe gå igenom hans bokföring.

Vid hemkomsten från Caux bad jag min skatteexpert att räkna ut vad det skulle kosta att ordna upp mina skatteaffärer. Han svarade: Ni har sex företag som är inflätade i varandra. Ni kommer att ruinera er om ni försöker.

— Jag tänker satsa allt jag har på det här, svarade jag. Jag har börjat förstå att om vi vill ha en bättre framtid måste vi själva börja med att betala priset för den.

Jag besökte min gamla mor som rådde mig att rådfråga en vän i riks-

skatteverket. När han lyssnat till det jag hade att berätta sa han: Du är förlorad innan du ens hunnit börja. Du har inte nog för att kunna betala. Du kommer inte att få tillräckligt över för att ens kunna existera.

Jag fortsatte till finansministeriet. En chefstjänsteman som är ansvarig för den direkta beskattningen tog emot mig. Jag berättade för honom om moralisk uppbyggnad. Eftersom jag kom för sent för att kunna betala mina skatter inom den fastställda tidsfristen, sa han till mig: Vi skall göra ett undantag för er och alla era vänner som vill göra likadant. Vi skall ge er det uppskov ni behöver, och vi skall skicka kontrollanter som går igenom era deklARATIONER.

Chefstjänstemannen hade aldrig träffat en fransman som handlat på detta sätt. Han trodde på mig. Men kontrollanterna som gick igenom mina räkenskaper var övertygade om att min ärlighet var en rökridå som dolde stora skattebedrägerier. Jag måste erkänna att deras inkquisition som pågick i flera månader var ytterst obehaglig. Men hur skall man kunna vänta sig att dessa ämbetsmän som skall utföra den svåra kontrollen skall kunna handla på annat sätt? De är ju vana vid att bli avskydda, lurade, förda bakom ljuset, och vid att man försöker muta dem.

Det visade sig snart vara omöjligt att betala skatterna utan vissa offer.

Jag fick sälja ett varuhus som jag investerat åtskilliga miljoner i. Men det var inte så lätt. Spekulanterna ville inte deklarerat den verkliga köpesumman.

— Ni måste deklarerat hela summan, svarade jag. Annars blir det ingen affär.

Till slut fann jag en köpare som gick med på mina villkor. När köpet skulle registreras blev myndigheterna alldeles handfallna. De hade aldrig varit med om ett så högt deklarerat pris vid en varushusförsäljning. Det var faktiskt en revolution.

Jag stötte också på andra svårigheter. Till att börja med kunde mina barn inte förstå mig. De menade att jag inte hade rätt att göra av med familjeförmögenheten för att tillfredsställa min "naiva" längtan efter skatteärlighet.

Men det blev mycket lättare att sköta affärerna, eftersom jag nu fick tid över för konstruktiv planering i stället för att förlora tid på att försöka dölja min vinst för myndigheterna.

För att uppmuntra mina läsare vill jag tillfoga ytterligare en sak: sedan jag börjat använda absoluta moraliska principer — eller snarare försökt använda dem — har någonting hänt som för mig uppväger alla offer: jag har förlorat min fruktan. Och jag har återfått min förlorade nattsömn!

Inför 15 februari

□ "Allmän självdeklaration" — orden klingar dystert hur man än vänder och vrider på dem. Man tänker på hur man räknat och räknat tills huvudet går i spinn. Man har utfört underskott med noll och överskott med summor som beskattas till sista öret. Och så rusar man i sista minuten till brevlådan med huvudet fullt av ängsliga frågor: har jag räknat rätt? Har jag glömt någon skattepliktig inkomst?

Deklarationen är en skrivelse till myndigheterna som man undertecknar på "heder och samvete". Gamla ord som på många håll stått i skamvrån dammas av och stirrar emot den trötte deklareranten.

På norska kallas deklarerationen "selvangivelse", ett ord med om möjligt ännu dystrare klang. Eller är det ett utslag av norrmäns humor? De tar inte livet så högtidligt som vi. Kanske kan de t o m ange sig själva med ett smil på läpparna?

Bibelöversättningskommissionen har nu kommit ärliga skattebetalare till hjälp. I det 13:e kapitlet av Paulus' brev till romarna sägs det i den gamla översättningen (vers 6): "Fördensskull betalen I ju ock skatt; ty överheten förrättar Guds tjänst och är just för detta ändamål ständigt verksam." Men nu har översättningskommissionen, i lagom tid före den 15 februari, upptäckt att grundtexten till denna vers inte alls talar om överheten. I stället skall, enligt ett preliminärt förslag, vers 6 låta på det här viset: "Därför skall ni också betala skatt, ty de som är noga med det tjänar Gud."

Ja se det var en annan femma, eller kanske många femmor. Det känns på något sätt bättre att betala skatt för att tjäna Gud än för att tjäna överheten.

Och nog behöver de som sliter med att ärligt betala sina skatter uppmunt-

Forts. s. 7

Mobbning också i Frankrike

□ *Ny Värld* redogjorde i Nr 11 1977 för den nya skolreform som börjat tillämpas i Frankrike under läsåret 1977—78 med moralisk och medborgerlig fostran. Reformen skulle börja tillämpas i första hand för 6—8-åringar. Länsskoleinspektören i Nantes Philippe Lobstein, berättar i följande artikel hur undervisningsminister René Habys direktiv börjat förverkligas i ett av de stora industridistrikten i Frankrike.

Dessa direktiv kan bara förverkligas om lärarna tillsammans med sina elever sätter igång med att tillämpa moralnormer i sitt eget liv. Som folkskoleinspektör ansåg jag mig böra börja med mig själv och en experimentklass. Jag valde en som bestod av 30 tioåringar, varibland många hade intellektuella och uppförandeproblem. Klassen hade handplockats av rektor, som undervisade dem själv för att lätta kollegernas arbetsbörda.

Första dagen sade jag till eleverna: "Hur kan vi bli glada? Hur kan vi göra andra glada? Vi ska vara stilla och lyssna, inte till bullret utifrån utan till vår inre röst." — Alla eleverna tog ett ark papper och höll sig helt stilla i c:a 10 minuter.

Vi gick igenom resultatet. De flesta sade att de var glada att arbeta och leka tillsammans och att de tyckte mycket om sin lärare. Men en pojke långst bak i klassen brast i gråt. Rektorn försökte läsa vad han klottrat ned. "Jag är rädd för skolan. Jag är ledsen för jag kan inte läsa ordentligt och de andra skojar med mig."

Det blev igen tyst i klassen. De avslutade alla: "Vi ska inte göra narr av dig mer. Vi ska hjälpa dig i arbetet."

Jag lovade komma tillbaka en gång var 14 dag.

Nästa gång var den lille grabben på sjukhuset. En av klasskamraterna gick och hälsade på honom och hälsade

från de andra. Efter ytterligare 14 dagar fick jag goda nyheter av barnen. "Den lille pojken kan nu läsa bra." Man hade på en månad nått ett resultat som man inte lyckats med under hans föregående fyra år i skolan. Klassen betraktade det som en seger för dem alla.

Efter det här så beslöt sig barnen för att bli "gudfäder" och "gudbarn" och hjälpa varandra i mån av krafter och svagheter. Den lille grabben visade sig vara en mycket duktig simmare och åtog sig att hjälpa en del av dem som inte kunde simma.

Det gjordes stora framsteg både i uppförandet och i ämnena.

I Frankrike och i denna värld som håller på att dö av fruktan, hat, avund och svikna förväntningar innebär en reform av skolan i första hand en reform av lärarna. Moralisk fostran kommer att bära frukt endast om den börjar från början, med var och överallt, med mig själv.

En föregångsman

□ Redaktionen för *Ny Värld* erhöll ovanstående artikel av Philippe Lobstein från fil. mag. Sven Fraenki, som gjort översättningen bara någon dag innan han plötsligt avled i hjärtinfarkt i sin hemstad Örebro. Berättelsen präglas av samma anda som inspirerat hans lärargärning och den skulle mycket väl kunna vara skriven av honom själv.

Sven Fraenki var som pedagog och författare känd i många länder. Han var en av medförfattarna av boken *Education for tomorrow's world* (Grosvenor Books 1970, på norska *De er morgendagen*. Perspektiver og erfaringer i skolen. Laerestudentenes forlag A/S, Oslo 1971.) Denna bok studerades och citerades bl.a. vid UNESCO-konferensen för två år sedan.

Under många år har Sven Fraenki också varit bland initiativtagarna till konferenser för skola och fostran bl.a. den första konferensen för karaktärsfostran i Sigtuna 1942, vars resultat han var med om att utge i bokform 1943 "Icke för skolan utan för livet". Den kanske kan sägas vara en föregångare till den skolreform som sedan följde.

1942 gav Sven Fraenki i Stockholms-Tidningen uttryck för sin syn på uppgiften som skolman: "En mänsklig drivhusplanta är ej skickad att hastigt planteras på verklighetens hårda jord. Din uppgift är ej blott att skydda och skärma utan även att hårda, stärka, men framförallt att inge livsmod och förtröstan."

Men Sven Fraenki var inte bara en framsynt skolman. Han var under mer än fyra decennier en framträdande förkämpe för vårt lands och världens moraliska upprustning. Engagemanget i världskampen mellan gott och ont tände den låga som brann i hans inre, för en förändring av människor och förhållanden. Hans livsmål var att se Guds vilja förverkligad här på jorden. Det var också bakgrunden till de stora perspektiv han hade som skolman.

Sven Fraenki förband i sin person den intellektuella rikedom i vår kulturtradition med trons enkelhet och med beredvilligheten att alltid tänka om. De som mötte honom kun-

Stilheden i skolan

Nyckel till självkännedom

□ Att ungdomen får ett livsmål och att lärarna förändras, var det svar en av medlemmarna i riksdagens utbildningsutskott givit på frågan vad han ansåg vara det mest angelägna i vår skola just nu.

De som sysslar med skolans frågor men inte själva är lärare är kanske mer medvetna om det nya som behövs, sade en lärare vid en mankomst med finska och svenska lärare på Alnäs i Stockholm den 3—4 dec. apropå denne riksdagsmans uttalande. Om skolans uppgift är att vårda sig om hela den personlighet som eleven är så måste alla gränser sprängas och ett verkligt samarbete komma till stånd. Man kom snabbt in i verklighetens värld när man talade om den kontroll som en människa kan komma att utöva över en annan, även kolleger emellan. Forts. s. 7

de inte undgå att engageras av hans enkla och omedelbara tro och erfarenhet av Guds ledning.

Han hade vänner i många länder och på flera kontinenter.

För alla som mött honom och fått arbeta samman med honom som en trofast vän är hans liv en maning till ett liv i lydnad i stort och i smått.

G.W.

Herrar Ha-man, Ge-man & Co.

HA-MAN

□ Marianne Lindroos, som leder kyrkans barn- och familjeverksamhet i Sävar, använder boken **GLADA FAMILJER** (Bradburne — Voller, distribution Idé och Kultur, Stockholm) i de olika barngrupperna. Hon har utarbetat egna historier i anslutning till boken. Sångerna från barnmusikalen **EN SPLITTER NY DAG** som bygger på samma bok lär sig barnen också att sjunga. Marianne Lindroos samtalat här med Gerd Jonzon om erfarenheter hon dagligen gör med barngrupperna i Sävar, Västerbotten.

Sur värld — glad värld

En gul bok med roliga streckgubbar har vi framför oss. **GLADA FAMILJER** heter den. Här finns glada hus och ledsna hus vid en glad och en ledsen gata. Där finns en sur värld och en glad värld.

Ha-man och Ge-man är huvudfigurerna. De har flera av sina medhjälpare med sig på bokens sidor: Detvarintemittfel, Surgruffen, Retmyggan, Solskensbina.

Villha! Villha! Villha! hörs det från herr Ha-man. Det tar inte lång tid för barn att känna igen hur han låter. Vuxna kan det nog också. Men de ger honom ofta krångligare namn: ha-begär, maktlystnad, imperialism.

Och herr Ge-man då? Ja vill ge-å-ge-å-ge! hörs det från honom. Här får du låna mina leksaker! Här får du min bulle!

Svårt för vuxna

För vuxna kan det ibland vara generande svårt att lika snabbt och enkelt som barn släppa fram Ge-man. Att gratulera kollegan till en framgång man själv gärna hade velat ha. Bju-

da hem någon på vardagsmiddag fastän man har så otroligt mycket att göra.

Vi sätter oss att samtala om den här boken och vad den kan ha att säga.

Gerd: — Stygga Ha-man, snälla Ge-man — förstår barnen de här figurerna just så? Eller lägger de in något mer i Ha-man och Ge-man?

Marianne: — Det var en pojke som kom till en av barngrupperna lite senare än alla de andra barnen. Jag undrade om vi skulle behöva förklara det hela för honom. Men han sa mycket snart: "Ge-man hör ihop med Gud. Ha-man hör ihop med alla djävlar. Och om Ge-man kommer i världens mittpunkt blir hela världen glad." En femåring sa: Så fort Ha-man har lurat mig så säger jag förlåt, och så repar jag på Ge-man.

Tankar inne i oss

Gerd: — Livet är ju inte statistiskt. Ingen är en gång för alla snäll. Ingen är för alltid stygg. Hur uppfattar barnen kampen som pågår mellan det onda och det goda?

Marianne: — De känner igen den i sig själva. De kan t o m tycka att Ha-man är lite otäck. Nej fröken nu sjunger vi om Ge-man i stället! Vi har pratat om att man inte behöver vara rädd för Ha-man. Jesus har vunnit över honom den första påsken. Därför kan Ge-man komma in i oss och köra ut Ha-man. Han förlorar till sist även om han hela tiden försöker komma igen. Det här är viktigt, särskilt för de yngsta barnen. Vi förklarar för dem från början att Ha-man och Ge-man inte är några riktiga människor, inga troll och spöken

men tankar som finns inne i oss allihop.

Gerd: — Förstår barn ordet "förlåt"? Tycker du det vore någon fördel om det ordet byttes ut i bönen Fader Vår, t.ex. mot "efterskänk"?

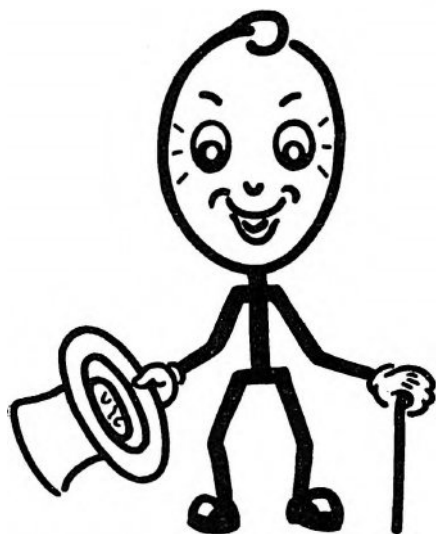
När man säger förlåt

Marianne: — Nej, absolut inte. Barn vet oftast ganska bra vad som menas med "förlåt". De tycker det är skönt att det finns ett sätt att trolla bort Ha-man och hans kompisar med det. När man säger förlåt tappar de sugen. Sen beror det väldigt mycket på olika barns erfarenhet hemifrån. En del barn är vana vid att "förlåt" förekommer. Andra kan inte riktigt komma på det. Men de är fascinerade av att det finns ett sätt att få undan det onda.

En gång när vi skulle slå oss och börja prata om Ha-man och Ge-man blev jag så fruktansvärt irriterad på ett av barnen. Allting blev krångligt och alla barnen märkte förstås att jag tappade humöret. Det var bra utgångspunkt att börja prata om Ha-man och Ge-man, tyckte jag. Men så var det bara att be barnen om förlåtelse för mitt misshumör. Och så förstod de Ha-man och Ge-man utan många förklaringar.

Larven och fjärilen

Gerd: — När jag kom för att hälsa på hos er i en av barngrupperna fanns det en lång, fin och grön larv uppsatt på väggen. När vi gick där ifrån hade den blivit en glad och brokig fjäril. Du hade berättat om några barn som inte ville leka med varann. Men så var

och GE-MAN

iallafall en som tog hand om den som blev utanför och allting redde upp sig. Det blev "förvandling" — var det inte så du menade? Men kunde barnen förstå det där med larven och järilen som en förvandling som hade något med dem att göra?

Marianne: — När någon människa eller någon situation som barnen känner väl till blir helt annorlunda, då begriper de verkligen förvandling. I den där historien jag berättade kom vi överens om att "dagen var larvig" i början, och sen så blev den "glad som en fjärl"!

Barn som ser en i hemmiljön, mina egna barn framför allt, lägger genast märke till ens "förvandling". "Nu är du glad igen," säger min yngste pojke.

Gerd: Ja, det ligger väl nära till hands att fråga om inte barn kan hjälpa vuxna ganska mycket att "förvand-

har jag varit väldigt aktsam så att det inte blir någon moralism av det, där man pekar finger mot andra.

När jag själv är beredd att tala om vad jag gjort för fel, vågar barnen också säga vad de tänker. De vet att man som vuxen kan ändra sig, att det inte är bara barnen som måste göra det.

Om man kan berätta hur man själv t.ex. har blivit lurad av Surgruffen, då upplever barnen att vi har en gemensam kamp att utkämpa. Vi är alla lika ansatta av det här som heter ont och gott. Vi måste gå samma vägar i att säga: "Det var mitt fel, förlåt!" och be Ge-man komma in.

Barn lever ju hela tiden med känslan att vi vuxna är dem så överlägsna i allt. Vi vet så mycket, kan så mycket. Men på det här området är vi på samma plan, vi har samma kamp att utkämpa.

Gerd: — Men blir inte barnen trötta på historierna? Kommer det inte en motreaktion?

Glada familjer av Bradburne — Voller. Lindblads förlag. Kr 3,75

Kan beställas genom Idé och Kultur.

Barnmusikalen **En splitter ny dag** med text av Grethe Mortenhorst (övers. Per Olsson) musik av Per Olsson och Inga Wieselgren

Kan beställas genom Idé och Kultur.

Marianne: — Ofta när jag ska börja på en ny historia ropar barnen: "Berätta om igen det som hände förra gången!" Den viktigaste orsaken till att de inte har tröttnat är väl att historierna hör ihop med deras eget vardagsliv. Det är erfarenheter de kan identifiera sig med. Och där finns en lösning och ett hopp. Både vuxna och barn är så uttröttade på problem som det inte går att göra något åt.

Gerd: — Och hur gamla är barnen när du berättar de här historierna?

Barn blir fascinerade

Marianne: — Vi har använt dem redan för 4—5-åringarna. Men 6—9-åringarna förstår bäst vad det rör sig om. En sjuårig pojke som jag kände var ofta mobbad av sina kamrater. En gång gick jag förbi barnen på skolgården, där särskilt en pojke retades väldigt med honom. Jag kunde inte låta bli att säga åt honom så där riktigt isigt, att sluta. Pojken som blivit retad kom senare till barngruppen och då talade han om att pojkarna hade slutat reta honom när jag varit där. "Men du kunde ha låtit lite snällare när du sa till," tillade han.

Gerd: — Har erfarenheter med dina egna barn, som nu är mycket större, hjälpt dig i barnarbetet?

Marianne: — Ja, framför allt har alla våra barn varit otroligt fascinerade av boken **GLADA FAMILJER!** Vecka ut, vecka in, ville de höra. Efter ett uppehåll — om igen. När mina egna barn varit så intresserade, då vågar man pröva med andra!

Inte någon moralism

Marianne: — Det finns inget så älsosamt som att ha klarsynta barn omkring sig. När jag förgått mig och tappat tålamodet är mitt ansvar mot barnen desto större. Jag kan inte prata om Ha-man och Ge-man och Surgruffen utan att ta itu med mitt eget handlande.

Gerd: — Är det inte frestande att man som vuxen använder historier för att få barnen snällare och lättare att handskas med?

Marianne: — Det har vi naturligtvis diskuterat innan vi tog upp just den här boken i barnarbetet. Fanns det en risk att barnen skulle börja använda de här sakerna mot varann, skylla andra för att vara skvallerbaggar, retmyggor och surgruffar? Själ-

Herr Haman — det är jag
Vill ha, vill ha, vill ha.
Jag får folk till att ta,
att ta och ta, och ta,
och att vilja ha det hela —
aldrig ge och aldrig dela,
kräva ditt och kräva ditt
Jönssons bil, fru Nilssons hatt.
Alla vill ju ha detsamma
ingen vill gå där och damma,
livet blir ett evigt mej
alla tänker blott på sej.
Kan jag få dem till att kräva
glömmer de totalt att leva.

Jag är herr Geman —
jag vill ge och ge och ge,
Jag tycker om att alltid
ge och ge och ge,
och att få er andra till det,
till dess att ni alla vill det,
det som bara få förstår:
Den som ger är den som får.
Den som inga gränser känner
när han ger, får många vänner.
Den som bara själv vill ha,
lämnar folk en vacker dag.
Arg och sur man blir till sist,
det är både dumt och trist.

Sånger ur barnmusikalen

"En splitter ny dag"

Arbetslöshet — arbetsfördelning

□ "Hur den enskilde kan medverka till att förverkliga demokratin" var ämnet för en internationell konferens nyligen i Silkeborg, Danmark. Dess bakgrund var en växande förståelse inom dansk politik för att demokratis fortbestånd kommer att bero på om det finns en grundval av moraliska värden. Konferensen följde på ett möte förra sommaren i Caux, moralisk upp- rustnings konferenscentrum i Schweiz, mellan fackföreningsmän från olika europeiska länder.

Huvudtalare vid öppningsmötet var Leif Jensen, ekonom i Danska Metallarbetareförbundet. Han framhöll för de 70 deltagarna från nio länder att det nu krävs en internationell arbetsfördelning om man skall kunna lösa de problem som varje enskilt land har. "Länderna måste upphöra med sin oresonliga konkurrens med varandra, annars kommer de att förstöra varandra," sade han.

Han följdes av fackliga företrädare från England, Tyskland, Norge, Sverige och Danmark. Fackets ordförande vid Danfoss fabrik i Århus berättade hur 95 jobb nyligen varit i fara där. Fackets företrädare hade föreslagit ledningen att man skulle fördela tillgängligt arbete mellan samtliga 600 arbetare så att vid varje tillfälle 95 var permitterade. Ledningen hade samarbetat och efter fyra månader var nu samtliga åter i arbete. Danfoss är en av Danmarks största industrier.

Vid ett möte om "en ny världsordning" talade William Jaeger från England om det nya program som det danska social-demokratiska partiet nyligen antagit. Jaeger har i mer än 40 år arbetat på att finna lösningar på aktuella problem och ett nytänkande för världen i moralisk upp- rustnings anda. Han hade funnit att det nya programmet efterlyser en uppgörelse med egoismen i vårt nuvarande sam-

hälle, ett nedbrytande av klasskillnader och privilegier, en humanisering av arbetslivet och ett förverkligande av ett harmoniskt samliv mellan människor.

Vidare skulle förutsättningen för att vi skall kunna skapa ett samhälle med ökad livskvalitet vara en djupgående omvärdering av de värdenormer vi lägger till grund för vårt ställningstagande till olika sidor av samhällsutvecklingen. Endast genom att samhället bygges upp på solidariska värden kan vi förverkliga de egenskaper vi trivs bäst med, nämligen öppenhet, tolerans, ärlighet och kärlek. Jaeger karakteriserade dessa ord som den bästa tänkbara uppfattning av hur man skapar en demokrati. Han önskade att broschyren med detta program kunde finnas på varje statsministers bord.

En tiomannadelegation från Falconbridge Nickelverk i Kristiansand, Norge, representerande både facket och företaget, deltog i konferensen. De avslutade denna med att redogöra för de problem de står inför i sitt samarbete på denna stora fabrik och ansåg

ACEROLA^{PLUS} NATURLIGT* C-VITAMIN!

* Acerola Plus är mycket goda C-vitamintabletter i tuggform. De framställs av extrakt från acerola körsbär (som är mer än 20 ggr rikare på C-vitamin än apelsiner), nypon, svarta vinbär och grön paprika.

En tablett innehåller 100 mg C-vitamin och säljs i burkar om 50, 100 och 250 st.

Finns även i styrka om 300 och 500 mg C-vitamin per tablett, samt i sötat pulver 1000 mg C-vitamin per msk. och i osötat pulver 2000 mg C-vitamin per tesked.

Säljs i hälsokostaffärer.

GRATIS Skicka kupongen till oss och vi ger dig ett par Acerola Plus och dina portoutlägg tillbaka. Vi vågar påstå att Acerola Plus är den godaste C-vitamintablett du smakat. Naturprodukter AB, Box 94, 701 02 Örebro.

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Postadress _____

Franciskus' liv hjälpte

□ Under ett åtta dagars besök i Assisi för någon tid sedan besökte jag alla de platser som har anknytning till Franciskus' liv.

De många kyrkorna har ofta en överväldigande rikedom av skön arkitektur och konst. Klostren vittnar däremot om en spartansk enkelhet i livsföringen som är gripande. Men man upplever inte bara det förgångna som historia. Man är omgiven av levande minnen av en kämpande människa.

Den värld Franciskus av Assisi levde i på 1200-talet var full av oro och strider, orättvisor och nöd. Några hade rikedom, ära och makt, andra levde i yttersta fattigdom och utstötthet, som de spetälska.

Arbetslöshet

konferensen varit dem till god

utländska fackföreningsmännen besökte 15 fabriker i Århus och Silkeborg för samtal med representanter för facket och företagen. L. S.

Franciskus valde att leva i fattigdom. Han avstod av fri vilja från att äga någonting. "Och om jag gäve bort allt vad jag ägde till bröd åt de fattiga... men icke hade kärlek, så vore detta mig till intet gagn." Franciskus hade fattat kärlek till sin Herre. Den växte i hans allt djupare gemenskap med honom i bönegrottornas avskildhet.

Måste inte vi komma ur vår föreställning om en idyllisk värld där vi svenskar kan ta för oss alltmer av livets goda? Antingen blir vi besvikna och hätska mot dem som vi tror är orsaken till krisen vi råkat in i eller också lyfts vi ur vårt eget lilla folkhem till ett nytt ansvarstagande för hela den värld där vi är en liten del. Där räcker inte organisation, teknik och mänsklig aktivitet.

Franciskus' liv hjälpte mig att se stillheten och bönen som ljuspunkter och kraftkällor, mer nödvändiga än någonsin i terrorismens och hatets skugga. Där väntar jag mig att varje dag få klarhet om min bit av ansvaret.

Sigrid Hallén

Stillheten

Fr. sid. 2

En praktisk erfarenhet av eftertanke inför sitt samvete visade att sådana här djupgående frågor kunde lösas. "Stillheten kan vara en nyckel till att förstå sin egen natur. Man ger ett unikt bidrag till vår kultur och till hela vår skola när man hjälper unga och äldre att förstå att det är i stillheten man kan få klarhet", sade en lärare.

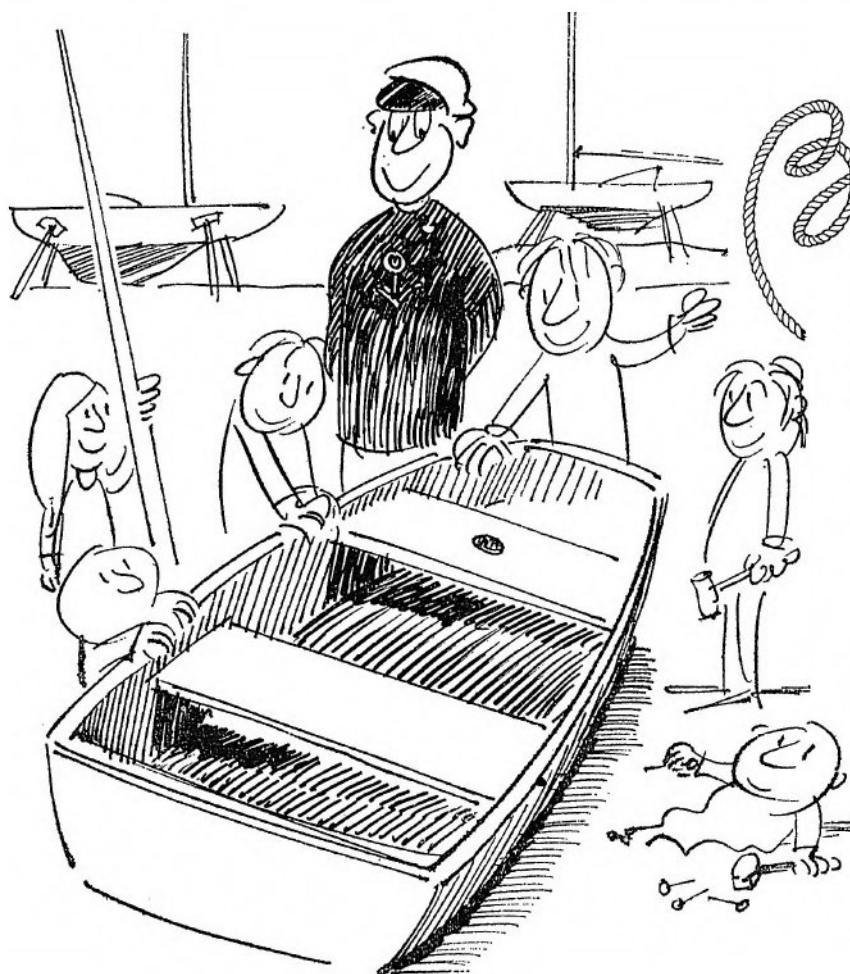
Man kände behov att fortsätta samtalen kring skolans frågor och vardagsvärld vid ett nordiskt weekendseminarium under varen.

Inför 15 februari

Fr. sid. 3

ran, vare sig de är löntagare som aldrig får se pengarna innan skatten dras av, eller s-k "fria" företagare, hantverkare m. fl. som kan frestas att försöka fiffla med deklarationen. Sensmoralen är ju att de källskattebetalande löntagarna och andra som försöker vara skatteärliga får betala för fifflarna.

Bror Jonzon

Båt
PONTUS

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel. 031-510704

Svenskarnas jäkt

Utgivarkorsband

□ Ibland undrar man om det har blivit en statussymbol att ha mycket att göra i Sverige idag. Vi har våra dagar och kvällar i veckan späckade av kurser, möten, föreningar och det ena med det andra. Och för det mesta är allt vi håller på med bra, utvecklande och lärorikt. Men har vi tid för varandra?

Tar vi oss tid att bara vara, att gå i skogen och lyssna och bara finnas till? Eller är det inte utvecklande? Är vi rädda för vad andra skall tänka om vi inte engagerar oss så mycket? Eller ligger rädslan på ett helt annat plan?

Går vi och bär på saker i våra tankar och i våra hjärtan som pinar oss när tystnaden och ensamheten kommer? Kanske är det något vi har gjort som vi vet är fel. Det var kanske igår eller för 20 år sedan. Det ligger där och gnager som oläkta sår. Är det därför vi har svårt att somna om kvällen och måste ta till piller för att få vila? Är det därför vi har så många olyckliga och sjuka på mentalsjukhusen?

En 14-årig flicka och jag satt på en pizzeria i Stockholm. Efter att hon pratat i ett sträck i tjugo minuter om alla sina problem, ser hon plötsligt på mig med stora förvånade ögon och säger: "Det är första gången jag berättar vad jag tänker för någon som inte genast börjar prata om sina egna problem."

Är vi så fulla av oss själva att vi inte orkar och kan ta in andra människor i våra hjärtan? Vi rusar förbi dem istället. Det värsta är att jäktet smittar av sig.

En dag gick jag in på ett varuhus och blev så snurrig av alla grejer och människor att till slut gick jag ut utan ha köpt det jag gick in för att köpa.

Efter att ha levt med Maorifolket på Nya Zeeland känner jag kanske svenskarnas jäkt och reservation ännu mera.

Maorierna har en förmåga att uttrycka vad de känner genast, vare sig det är sorg eller glädje. Jag tror aldrig jag

har skrattat så mycket som jag gjorde där. Inte heller har jag gråtit så mycket som jag lärde mig att göra där. För flera år sedan läste jag i en veckotidning att om man skrattar, gråter och gäspar mycket så lever man längre. Det kanske ligger något i det.

Vi behöver en förlösande vind genom våra sinnen. Genom ärlighetens renhetens, osjälviskhetens och kärlekens makt kan vi lösa det som binder, oroar och tynger oss. Förlåtelse får vi också när vi ber Gud om det.

Så kommer vi att börja lägga märke till andra människor och deras behov — vare sig det är anten på bussen eller de hungriga barnen i Asien. Och vi kommer att ha ork och vilja att ge vidare av det nya vi funnit själva.

Elisabeth Måsén

INDIEN: Bröd och frihet

□ Asia Plateau i Panchgani, Indien — ett konferenscentrum för moralisk upprustning i Asien — representerar för många enskilda, befolkningsgrupper och folk i Asien en väg till lösning av olika av Asiens vitala frågor. NY VÄRLD har under de senaste tio åren kunnat rapportera om den roll Panchgani spelat i lösningen av konflikter som varit på god väg mot en blodig konfrontation. Nordostindien, Shri Lanka, Malaysia, Papua Nya Guinea för att nämna några exempel.

Impulser har därifrån gått ut som lyft byar ur förslumning och fattigdom, som givit kastlösa en människovärdig tillvaro och medansvar för utvecklingen i Indien. Politiker, arbetare, industrimän och skolfolk söker sig dit till kurser och konferenser, från olika kontinenter.

Den 14—22 januari 1978 öppnar Panchgani sina portar för en internationell konferens och firar sitt 10-årsjubileum genom att efter de senaste årens dyrköpta erfarenheter ta upp de nu aktuella uppgifterna.

"För en del folk är behovet bröd, för andra är det frihet, för alla är det

ärlighet. Bröd och frihet är varken några alternativ eller någon lyx. Bådadera är av nöden för att ge vårt folk dess fulla värdighet", heter det i inbjudan som syftar till ett praktiskt handlingsprogram för att denna målsättning skall kunna förverkligas.

JAPAN: Röda arméns bakgrund

□ Vid en konferens för mo upprustning nyligen i Tokyo gav den japanske senatoren Renzo Yanagisawa, som tillhör det socialdemokratiska partiet och är en framträdande fackföreningsman, en analys av den ... tuella situationen i Japan och grunden till den japanska terrorismen.

— I en tid med växande social otrygghet och en allmän upplevelse av kris växer också självupptagenheten och den mänskliga atmosfären blir lidande, framhöll Yanagisawa. Detta tar sig ytterst uttryck i Röda armén och terroristaktioner sådana som flygplanskapningar.

— Denna självupptagenhet har också visat sig i strejker som står i motsättning både till lagen och till det allmänna bästa. I ljuset av sådana realiteter vill jag förnya min förpliktelse att föra ut moralisk upprustnings anda till Japan och världen, förklarade senator Yanagisawa.

Saxat . . .

PREVENTIVT. Det brittiska utbildningsdepartementet har i dagarna skickat ut en broschyr till landets flickor i vilken råd ges hur dessa skall klara sig från oönskat havandeskap. I broschyren konstateras att det billigaste och bästa sättet helt enkelt är att säga nej. De skolflickor som i alla fall föredrar att säga ja får råd om andra knep för att klara sig från havandeskap, men utbildningsdepartementet vidhåller dock att "en hög moral är helt överlägsen alla andra knep". (TT—DPA)

Västerbottens-Kuriren 14 nov. 1977.

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 11 nummer per år. Utgivare: Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. Prenumerationspris per kalenderår: Sverige kr 35: —, postgiro 70 98 70 - 0 (Idé och Kultur), Finland mk 30: —, postgiro 11 20 95 - 0 (Ny Värld), Helsingfors. Lösnummerpris: kr 2: 50 eller mk 2: —. Ansvarig utgivare: Lennart Sjögren. I redaktionen: Nils Gösta Ekman, Ingeborg Ekman, Bror Jonzon, Ann-Kristin Särnbrink, Finn Harald Wetterfors, Gunnar Wieselgren. ISSN 0347-2272